

Åbo i november 2001

Bästa mottagare

Etnologiska arkivet vid Åbo Akademi bedriver insamlingsverksamhet med frågelistor för att dokumentera liv, arbete och social miljö i hela landet. Vi har fått Ditt namn och Din adress via befolkningsregistret och vi vänder oss nu till Dig för att få hjälp med vårt aktuella projekt som har rubriken "Språköar i brukssamhällen". Vi hoppas att få Din beskrivning av livet på en bruksort och av de förändringar, både till det bättre och till det sämre som Du upplevt.

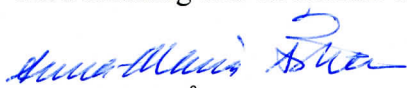
Frågelistan är indelad i tio avsnitt och tar bl.a. upp frågor kring livet i allmänhet, om bostaden, skolgången, arbetet, fritiden, föreningar och klubbar och den sociala miljön. Bruksorterna är ju ofta svenska språköar i det finska Finland och därför tar vi med frågor om språket. Vi tar också upp frågor kring miljön och dessutom är vi intresserade av hur bruksorten ser ut och fungerar idag.

Svaren kan postas utan frimärken i det kuvert som medföljer. Ifall Du har fotografier som anknyter till frågelistans tema lånar vi dem gärna för kopiering och returnerar dem därefter till Dig. Vi tar gärna emot svaren före den 15 februari 2002 men även senare svar är välkomna.

Närmare upplysningar genom intendent John Hackman, Etnologiska arkivet vid Åbo Akademi, Biskopsgatan 13, 20500 Åbo. Tel. 02-2154396 eller 050-5178798, e-post: john.hackman@abo.fi

Vi ser med spänning fram emot Ditt svar.

Med hälsning och en önskan om God Jul och Gott Nytt År

Anna-Maria Åström
professor

John Hackman
intendent

Livet vid bruket

Åbo i december 2001

Bästa informant,

Etnologiska arkivet vid Åbo Akademi vill ännu en gång tacka för det stora intresse som visats frågelistan om naturen och miljön. Nu står nästa frågelistan i tur och denna gång vill vi försöka få in beskrivningar av livet på en bruksort och av de förändringar, både till det bättre och till det sämre som Du eller någon av Dina bekanta upplevt. Vi är medvetna om att många av våra informanter inte bor på bruksorter men vi sänder i alla fall frågelistan åt alla. Du har kanske någon bekant som bor eller har bott på en bruksort som kan svara på våra frågor.

Frågelistan är indelad i tio avsnitt och vi är glada om Du har intresse av att besvara dem alla. Naturligtvis tar vi också gärna emot svar som endast berör en del av frågorna. Anonymitet garanteras för alla som så önskar.

Svaret kan postas utan frimärken i det kuvert som medföljer. Ifall Du har fotografier som anknyter till frågelistans tema lånar vi dem gärna för kopiering och returnerar dem därefter till Dig.

Vi vill passa på tillfället och önska alla våra informanter en God Jul och ett Gott Nytt År.

Anna-Maria Åström
professor

John Hackman
intendent

fråga om arbetare eller tjänstemän? Umgicks man över språk- eller klassgränserna? Berätta närmare om hur de bägge språken användes i vardagen. Förekom det stridigheter mellan språkgrupperna på orten? Berätta närmare om detta. Fanns det personligheter bland arbetarna, tjänstemännen eller i bruksledningen som Du minns särskilt? Berätta de anekdoter om personer som Du känner till eller hört berättas.

Föreningsliv

Fanns det arbetar- eller tjänstemannaföreningar vid bruket? Hade dessa egna lokaliteter? Berätta om fester, utflykter och andra tillställningar som anordnades. Hur firades Svenska dagen eller Runebergsdagen på orten? Berätta närmare om föreningslivet på bruksorten.

Bruksorten efter industritiden

Hur ser bruksorten ut idag? Ifall bruket är nedlagt, vad har hänt med byggnaderna? Förekommer det någon verksamhet i de före detta industribyggnaderna? Berätta närmare om detta.

Nutiden och det förgångna

Ifall bruksorten ändrats drastiskt, beskriv hur mycket Du tar del i de nya verksamheterna. Beskriv också hur Dina egna minnen av bruket aktualiseras när du vandrar i miljön. Vilken är Din inställning till förändringen? Vilka är Dina bästa minnen?

Etnologiska arkivet
vid Åbo Akademi

Frågelista 65

Livet vid bruket

livet vid bruket

Allmänt om bruket och brukssamhället

Vad heter eller hette bruket eller industrin och på vilken ort ligger (låg) det? Vad eller vilka produkter framställs vid bruket? Hur är (var) bruket och samhället beläget? Har det en sjö, älv eller havet i sin närhet eller ligger det utan kontakt med vatten? Beskriv allmänt samhällets utseende med fabriken, kontor och bostadsbyggnader och butiker. Hur såg den närliggande landsbygden ut? Beskriv också vägar, järnvägar, sjöleder etc. i anslutning till bruket. Vilken var närmaste stad eller köping?

Livet på bruksorten

Hur länge har Du eller Dina bekanta bott på bruksorten? Har man bott sedan barndomen eller flyttat dit senare med arbetet? Berätta om barndomsminnen från bruksorten, om skolgång och uppväxt. Hade barnen möjlighet att röra sig på fabriksområdena? Berätta om förändringar härvidlag. Berätta om familjen och familjelivet. Berätta om umgänget med grannarna. Var det lätt eller svårt att som nyinflyttad komma in i umgänget på orten? Berätta närmare om detta.

Bostaden

Berätta om hur man bodde, i arbetarkasern, egnahemshus eller i höghus? Beskriv bostaden och dess möblering så noggrant som möjligt. Berätta om förändringar i boendet. Var bostaden egen, eller hyrde man den? Var det bruket som ägde bostaden?

Arbetet på bruket

Arbetade föräldrarna på bruket? Var de arbetare, arbetsledare eller tjänstemän? Berätta närmare om detta. Har Du själv arbetat på bruket? Beskriv närmare föräldrarnas eller det egna arbetet.

Hur tedde sig en vanlig arbetsdag? Beskriv förändringar genom åren. Kunde man redan som barn arbeta vid bruket?

Bruket och den sociala miljön

Fanns det en skola vid bruket eller på bruksorten? Var skolan privat eller kommunal? Berätta närmare om detta. Hade bruket eget sjukhus eller sjukstuga? Berätta närmare om hur hälsovården var ordnad och förändringar härvidlag.

Fanns det butik som ägdes av bruket? Hade bruket ett socialkontor som kunde fungera som "lånebank"? Berätta närmare om närbutikerna och om hur man handlade. Fanns det lantgårdar i anslutning till bruket? Hade man förmåner via bruket som, t.ex. gratis ved eller fick man av brukets produkter, gratis eller till rabatterat pris?

Bruket och naturmiljön

Beskriv hur verksamheten vid bruket inverkade på naturmiljön. På vilket sätt var bruket beroende av de yttre miljöförhållandena (vatten, kraft) och naturtillgångarna? Var nedsmutsning av miljön ett problem? Hur löstes problemen och på vems initiativ?

Språkliga minoriteter vid bruket. - Personligheter

Var brukets "officiella" språk finska eller svenska? Fanns det en språklig minoritet (svensk- eller finskspråkig) vid bruket? Var det